

بازئيرين كورديستان

ئاميدىي كەلەسا سەر بلند و دىرين

سەرەدانا مە يا فى ھۇماری بۇ پایتەختی میرگەھا بادینان و وارگەھی شارستانیین کوردی یین کەفن و جەیی شوینوارو دیروکەکا پر سەرورەری بە، ئەوژی ئامیدیی بە. ئامیدیی ۷۰ کم ژ سەنتەری بازئیری دھوکی یا دوپرە و دکەقیتە ژوریا روژھەلاتا پارێزگەھا دھوک، ل سەر کەلایەکا بلند ھاتیە ئافاکرن کو بلنداھیا وی ژ ناخی (۳۰۰ تاکو ۴۰۰) پینیا بلندە و (۱۴۰۰) مېتر ژ ناستی ئاقا دەرپای بلندە. روبەری سنوری بازئیرانیا ئامیدیی ۱۷ کم ۲، بەلی روبەری جەیی ئافاکرنا بازئیری ئامیدیی ۴ کم ۲، دکەقیتە دنابھەرا دو چیاپان دا ل ژیری چیاپیی گارە و ل ژۆری چیاپیی مەتین و ل روژھەلاتی دەشتا زی و ل روژئاقا سینی بەھدینا.

کەفتترین ژیدەری دیروکی بو ئافی ئامیدیی دزفیرتن بو سەر دەمی ھەرفینا دولەتا میدیا ل ئەکبەتان یان ھەمەدان، کەبداخی بەرماکیکت وی دولەتی کۆمکرن و پایتەختی خو دانا ئامیدیی، لەورا دگوتنی "ئاقاھیا میدیا" رامانا وی پایتەختی میدیا پاشی ئەف ئاھە سگ بۆیە و ھەتا کو بۆیە ئامیدی.

ھندەک ژیدەر ب شاشیھە ئافی (ئامیدی یان عەمادە) دزفیرتن بو سەر دەمی دولەتا ئەتابکی و دامەزرینەری وی "عەمادالدین الزنکی" ل بازئیری موپسل، چونکە ئەوی ئامیدیی ب دەستین خو وپرانکریە و پاشی ھندەک نوپۆھن لیکرینە، ئامیدیی بەری دامەزراندنا دولەتا میدیا یا ئاقا بوو ئانکو ۷۰۰ سالان بەری زایینی.

ئامیدیی یابەرنیاسە ب پایتەختی میرگەھا بادینان، ئەوا ل سال ۱۲۵۸ زایینی ھاتیە ئافاکرن و دامەزراندن، ۵۲۴ سال ئەھی میرگەھی ژیی خول ئامیدیی بۆراندیە و (۵۷) میرو پاشا و سۆلتانا دەسەلات لی گێرایە.

ژ شینوارین کەفتین ئامیدیی (دەرگەھی زبیرای، دەرگەھی بەھدینا، کورا سێرچی، ئیشک کەلە، ئاقاھیی میرگەھا بەھدینا، مژگەفتا ئامیدیی، منارا ئامیدیی، گورین سۆلتان و میر و پاشا، زانینگەھا قوبا یان قوبەھان، پرا بلبل).

ل سال ۱۸۴۲ ئی میرگەھا ئامیدیی ب دویمای ھاتیە و ل وی دەمی بۆیە بنگەھی رێئەبەرنی، ھەرودەسا ل سال ۱۹۱۸ ئی ب شینوہیکئی نەفەرمی ژ لایی دەستەھلاتا ئینگلیزیئە بۆیە قەزا و دادوہەکی بریتانی لی ھاتیە دامەزراندن، بەلی ژ لایی حکومەتا عیراقیئە ل سال ۱۹۲۴ ئی ب شینوہیکئی فەرمی بۆیە بنگەھی قەزایی و ھەتا نھو ژ ی بەردەوامە.

ئامیدیی یا بەرنیاسە ب دەرەمەتین چاندنی و بازرگانی و گەشت و گوزاری ژ بەر کو سەقایی دەھەرا ئامیدیی بی بەرھەفە بو جەھین گوزاری، ل ژفستانا بەفر و بارانە کو پتر ژ ۱۰۰۰ملم بارانی دبارن و مېترەکا بەفری دباریت و ل ھافینا ژ یلا گەرمی ژ ۲۴ پلا نا بۆریت، نھو نیزیکی ۵۰۰۰ کەس ل ئامیدیی دژین و نیزیکی ۱۲۰۰ خانیا لی دئاقانە و نھو جەیی ئافاکرنی ل سەر کەلا ئامیدیی نەمایە.

سەرەما مە ژ فی سەرەدانی بۇ دیارکرن رەوشا جوانین ئامیدییە، دا ژ نزیک بزاین ژبانان وان چەوا ب رێئە دچیت. چەند جوانان ژ کور و کچان راو بوچونین خو ل دور تەوہرین مە دەست نیشان کرین دەرپرین.

دلشیر مزەفەر

یوسف محەمەد سەعید

سەرمکیس نیزیوریا

به شیر یوسف

هه‌لز سه‌دیق

هه‌لبین ئیسماعیل

« هه‌بوونا جهین بیهنه‌دانی بین جوانان

دلشیر مزه‌فەر مسته‌فا: - جهین بیهنه‌دانا جوانان ل نامیدی هه‌نه کو نارەزویین خو ئی ب جه بین و هکی سه‌نته‌ری نه‌نترنیتی شه‌وی نغیسینگه‌ها ریکخراوین جه‌ماوه‌ری یا لقی ۱۸ یی پارتی بو جوانین ده‌قەری دانای و هولاً له‌ش جوانی، کومه‌کا تیمین ملی بین وهرزی چالاکیین خو نه‌نجام دهن.

یوسف محمەد سه‌عید: - به‌ری چند سالان جوانین نامیدی ژ هه‌می تشته‌کی دی به‌هر بوون به‌لی پشتی دامه‌زاندنا لقی ۱۸ یی پارتی، گرنگیه‌کا باش ب جوانان ده‌یته دان و هه‌ز و قیاین خو ئی ب جه دینن چ بین وهرزی یان نه‌نترنیتی و کومپیوتەری. سه‌رکیس ئیزریا: - نه‌و جهین هه‌ین نه‌ د ناستی پندقی دانه وه‌کو جوان هه‌می هیئین خو ئی ب جه بین ب تایه‌تی جوانین کچ.

هه‌لز سه‌دیق: - گه‌له‌ک جهین ته‌رفیبه‌ی هه‌نه کو ژ لای قوتابی و لاو و ناره‌تان فه‌ بو جوانان هاتینه دابین کرن و هکی بنگه‌هین کومپیوتەری و خولین فیرونا دروارا و خولین ساخله‌می. نه‌وان محمەد تاهر: - بین هه‌ین به‌لی به‌روارد بکه‌ی دگه‌ل ده‌قەری دیتر زور کیمتره سه‌ره‌ای هندی کو که‌قترین قه‌زایه ل سنوری پارێزگه‌ها ده‌وک. برین سه‌مید: - سه‌نته‌ری ره‌وشنیری نامیدی و سه‌نته‌ری گه‌نجان و هولاً له‌ش جوانی و بنگه‌ه و سه‌نته‌ری کومپیوتەر و نه‌نترنیتی تیرا مه‌ جوانان ل نامیدی دکن. جوانان چ ئاریشه هه‌نه؟

دلشیر مزه‌فەر مسته‌فا: - نه‌بوونا گوره‌پانین وهرزی و گوره‌پانه‌کا بچیک یا فریزی ده‌ست چیکری، نه‌فه ل هه‌می ده‌قەرا بین هاتینه چیکرن ژ بلی نامیدی. یوسف محمەد سه‌عید: - بیکاری مه‌زنتین ئاریشه‌یا جوانین نامیدی به‌ب تایه‌تی نه‌وین ده‌رجوین و خودان باوه‌رنامه، دامه‌زاندنا نه‌و ژ ل سه‌ر چ به‌مایین نه‌کادمی ناهیه‌ته کرن. سه‌رکیس ئیزریا: - نه‌م وه‌کو جوان هه‌ست ب چ پاشه‌روژین خورت و گه‌ش ناکه‌ین نه‌ بتنی ل نامیدی به‌لی ل سه‌رانسه‌ری کوردستانی و عیراقتی چونکه ژبارا نوکه یا ب زه‌حمه‌ت که‌فتی ئیجا جوان دی چه‌ا شیت ب سانه‌هی ئی ده‌ربازیته.

هه‌لز سه‌دیق: - نه‌ز وه‌ک فه‌رمانبه‌ره‌ک ده‌بین موچین مه‌ گه‌له‌ک دکین و ب فی موچه‌ی ب زه‌حمه‌ته من پاشه‌روژه‌کا گه‌ش هه‌بیته و بشین گوه‌ورینی د ژبانا خودا بکه‌م. هه‌لبین ئیسماعیل: - من چ ئاریشه نین وه‌کو جوانه‌ک فه‌رمانبه‌رم ل په‌یمانگه‌ها ته‌کنیکی یا نامیدی و دی یا به‌رده‌وام به‌م دگه‌ل خه‌زه‌تکرنا وه‌لاتی.

« جوان و پیکئینانا خیزانی ل ده‌قەری

دلشیر مزه‌فەر مسته‌فا: - هه‌تا راده‌کی وه‌کو نه‌خت و زیر و ده‌هوات بین سانه‌هی که‌فتین ژ به‌ری، به‌لی ئاریشا مه‌زن نه‌وه پشتی ژننانی، چونکه هه‌ر جوانه‌کی جودا بوی نوکه کورداره و نه‌م وه‌زعی کوردارین نه‌و دزانین. یوسف محمەد سه‌عید: - پندقیه حکومه‌تا هه‌رینما کوردستانی له‌زی د پروژی ئافاکرنا شقا دا بکه‌ت چونکه هه‌می جوانین ب ژن و کوردار ته‌نگاقتین ژباری نه‌ و نه‌فه ده‌یته سه‌هه‌ک بو جوانین بیژن.

هه‌لز سه‌دیق: - کچین مه‌ گه‌له‌ک نه‌ختی د خازن و داخازا گه‌له‌ک زیوا ژی دکن و هه‌ر وه‌کی نه‌م دزانین ده‌قەرا نامیدی باری وان یی ئابوری یی باش نینه و جهین ئاکنجی کرنی ژی نین و جه نینه خانی ئی به‌ینه ئافاکرن، نه‌فه هه‌می ده‌یته ناسته‌نگ دریکا پیکئینانا خیزانی دا.

